

Mivel megadatott, hogy egy csodás élményben részesülhettem, s az a boldogság ért, hogy csatlakozhattam a Szövetséghez, és részt vehettem abban a páratlan utazásban, melynek káprázata akkoriban meteorként tündökölt, s amely aztán furcsa mód oly hirtelen feledésbe merült, mi több, rossz hírért keltették, úgy döntöttem, bátorságot meríték, és megkísérlem röviden bemutatni ezt a hallatlan utazást: egy olyan utazást, amilyenre Huon és az Eszeveszett Orlando¹ napjai óta furcsa korunkig – a nagy háborút követő zavaros, kétségbeesett és mégis oly termékeny korig – senki sem merészelt vállalkozni. Próbálkozásom akadályait illetően nem áltatom magam: hatalmasak, és nem csupán személyes jellegűek, holott önmagukban már ezek is épp elég súlyosak volnának. Mert nem csak hogy nem őrök ma már semmiféle emléktöredéket abból az időből: semmilyen emléket, dokumentumot, naplófeljegyzést – nem, a balsors, a betegség és az óriási megpróbáltatás óta eltelt súlyos években az emlékek nagy része is oda veszett; a sorscsapások és az újabb meg újabb rezignáció következtében emlékeztem, valamint ebbe az egykoron oly hűséges emlékezetbe vetett bizalmam

is száralmasan megkopott. Ám eltekintve ezektől a pusztán személyes jellegű gondoktól, hajdani szövetségi fogadalmam is megköti a kezem; mert lehetővé teszi ugyan személyes élményeim korlátlan közlését, megtiltja azonban, hogy bármit is eláruljak magáról a szövetségi titokról. És még ha úgy tűnik is, hogy a Szövetség létezésének időtlen idők óta nincsenek szemmel látható nyomai, és magam sem láttam viszont egyetlen tagját sem, a világ minden csábítása és fenyegetése sem bírhatna rá, hogy megszegjem fogadalmamat. Ellenkezőleg: ha ma vagy holnap hadbírótság elé állítanának, és választanom kellene halál és árulás között – ó, mily izzó örömmel pecsételném meg halálommal szövetségi fogadalmamat!

Mellékesen meg kell jegyezni, hogy Keyserling gróf útinaplója² óta több olyan könyv is napvilágot látott, melynek szerzője részben önkéntelenül, részben szándékosan azt a látszatot keltette, mintha maga is a Szövetség testvérei közé tartoznék, és részt vett volna a napkeleti utazásban. Néha még Ossendowski kalandos útleírásai³ is e megtisztelő gyanúba keveredtek. De ezeknek a legcsekélyebb közül sincs szövetségünkhöz és napkeleti utazásunkhoz, vagy a legjobb esetben is csupán csak annyi, mint a pietista kis szekták hitszónokainak az Üdvözítőhöz, az apostolokhoz és a Szent Lélekhez, kiknek különös kegyelmeire és pártfogására előszeretettel hivatkoznak. Keyserling gróf valóban kényelmesen körülhajózhatta az egész világot, és Ossendowski is bejárhatta azokat az országokat, melyekről beszámol, csakhogy ezek az utazások nem csodák, nem fedeztek fel új területe-

ket, míg a mi napkeleti utazásunk némely szakaszában – lemondván a modern, tömeges utazások oly banális segédeszközéről, mint vasút, gőzhajó, távíró, automobil, repülőgép és a többi – valóban heroikus és mágiikus régiókba jutott el. Akkoriban nem rég ért véget a világháború, és olyan rendkívüli állapot alakult ki, amely különösen a legyőzött népek gondolkodására hatott, és nem a valóságos, hanem a valóságon túl lévő dolgok iránti hajlamoknak kedvezett; igaz, csak nagyon kevés ponton történt igazi előretörés egy eljövendő lelki birodalom felé. Az Albertus Magnus⁴ által vezetett utunk a Hold-tengeren át Famagustába⁵, vagy mondjuk a Cipangutól tizenkét fokra fekvő Pillangó-sziget felfedezése⁶, vagy a fenséges szövetségi ünnep Rüdiger sírjánál⁷ – olyan tettek és élmények, melyek korunk és égövünk embereinek csupán ez egyetlen alkalommal adattak meg.

Úgy látom, máris beleütköztem tudósításom egyik legnagyobb akadályába. Viszonylag könnyen érthetővé tehetnénk az olvasó számára azt a szintet, azt a lelki élményréteget, amelyen véghezvittük tetteinket, ha megengedett volna elkalauzolnunk őt a szövetségi titok legeslegmélyére. Így azonban sok minden, talán minden hihetetlennek tűnik majd fel és felfoghatatlan marad a számára. Mégis rendíthetetlenül meg kell kísérelnünk a paradoxont, a lehetetlent. Csatlakozom Sziddhártához⁸, keleti bölcs barátunkhoz, aki ezt mondta egyszer:

– A szavak nem kedveznek a titkos értelemnek, egy kicsit mindig minden más, egy kicsit minden

meghamisított, egy kicsit bohókás – igen, és ez rendjén való is, és az is helyes, hogy ami az egyik ember számára kincs és bölcsesség, a másik számára csupán bolondság. Szövetségünk tagjai és történetírói már évszázadokkal ezelőtt is ismerték ezt az akadályt, és bátran szembeszálltak vele; egyikük, egyik legnagyobb testvérünk, így nyilatkozik erről egy halhatatlan költeményben:

Ki hazájából elmegy messze, másnak lát sok mindent, mint elképzelte régen, s ha mesél, nem hiszik a honfitársak, nagyotmondó marad sokak szemében, mivel nem győzi meg az ostobákat csak azzal, ami benn van a kezében; s efféle balgaság, tudom, nagyon jól, nem is kevés hitelt von el dalomtól.⁹

E „balgaságnak” köszönhető, hogy utazásunkról, melynek hatására egykoron ezrek és ezrek kerültek önkívületi állapotba, korunk közvéleménye nem csak hogy megfeledkezett, de pusztá emlékét is tabuként kezeli. Nos, történetünkre számtalan példát hozhatnánk fel. Nekem sokszor az egész világtörténelem csupán olyan képeskönyvnek tűnik, amely az emberek legmohóbb és legvadabb vágyát, a feledés vágyát tükrözi. Nem épp azt törli-e ki minden nemzedék emlékezetéből a parancsolatok, az agyonhallgatás, a gúny eszközeivel, amit az előző nemzedék a legfontosabbnak tartott? Nem épp most lehetünk szemtanúi annak, hogy egy éveken át tartó, nagy és

iszonyatos háborút népek felejtenek el, tagadnak le, fojtanak el magukban és varázsolnak el, és hogy ezek a népek most, amikor épphogy eszmélni kezdenek, izgalmas háborús regényekből igyekeznek feleleveníteni újra mindazt, amit néhány évvel korábban ők idéztek elő és szenvedtek el? Ugyanígy fog elérkezni újra szövetségünk mára elfeledett, vagy a világ szemében nevetségessé vált cselekedeteinek és gyötrelmeinek újonnan felfedezett napja: ehhez kívánnak valamelyest hozzájárulni feljegyzéseim is.

A napkeleti utazás egyik furcsasága az is, hogy a Szövetség ezzel az utazással pontosan meghatározott, fennkölt célokra törekedett – melyek azonban a titkok szférájába tartoznak, s ezért nem közreadhatók –, és hogy minden egyes résztvevőjének lehettek, sőt kellett is hogy legyenek személyes úti céljai; azok ugyanis, akiket nem ösztönöztek ilyen egyéni célok, nem tarthattak velünk, és miközben úgy tűnt, hogy mindannyian közös eszmék és célok nyomába szegődtünk és közös zászló alatt küzdünk, mindnyájan, mintegy benső erőt és végső vigaszt, saját, balgatag gyermekálmunkat hordoztuk a szívünkben. Nos, ami az én személyes úti célomat illeti, amely felől a Szövetségbe való felvételem előtt a Magas Ítélszék is érdeklődött, igencsak egyszerű volt, míg számos szövetségi testvér olyan célokat tűzött maga elé, melyeket felettébb tiszteltem ugyan, ám képtelen voltam felfogni őket. Egyikük például kincskereső volt, és semmi más nem járt a fejében, mint hogy felkússzon valamely becses kincset, amelyet taónak¹⁰ ne-

vezett; egy másik pedig az vette a fejébe, hogy megszerez egy kígyót, melynek varázserőt tulajdonított, és amelyet Kundalininek¹¹ hívott. Az én személyes úti- és életcélom, amely már kései gyermekkorom óta ott lebegett álmaimban, a következő volt: szerettem volna megpillantani Fatimét¹², a gyönyörű hercegnőt, és lehetőleg elnyerni szerelmét.

Abban az időben, nevezetesen közvetlenül a nagy háború után, amikor is az a szerencse ért, hogy beléphettem a Szövetségbe, országunk hemzsegett az üdvözítőktől, prófétáktól és tanítványaik seregeitől, kik a világvég eljövetelét várták, vagy egy Harmadik Birodalom¹³ hajnalában reménykedtek. A háború meg-rázkódtatásaitól meggyötört, az ínség és éhínség miatt kétségbeesett, a szemlátomást értelmetlen, óriási vér-és anyagi áldozatok miatt halálosan kiábrándult népünk akkoriban fogékony volt számtalan agyrém, ám a lélek számos szárnyalása iránt is: baccháns-táncgyülekezet és újrakeresztelő harci csoportosulások, egy-szóval minden iránt, ami a túlvilágra és a csodára utalt; sokan vonzódtak akkoriban az indiai, óperzsa és egyéb keleti titkokzatosságokhoz, és az azt eredményezte, hogy szövetségünk, eme ősi szövetség, a legtöbb ember számára egy hirtelen virágba boruló, divatos „növénynek” tűnt a sok közül, amely néhány évvel később vagy feledésbe merül a többivel együtt, vagy a megvetés tárgyává válik és rossz híret keltik. Azok a tanítványok, akik hűségesen kitarítottak mellett, persze egyáltalán nem törődtek mindezzel.

Még ma is pontosan emlékszem arra az órára, amikor próbaévem letelt, és megjelentem a Magas

Ítélszék színe előtt: a szószóló beavatott a napkeleti utazás tervébe, s miután közöltem, hogy életemmel és véremmel kívánom szolgálni az ügyet, barátságosan megkérdezték, mi volna az, amit remélek ettől a mesebirodalomba induló utazástól! Elpirultam ugyan, de a méltóságok színe előtt tisztességgel és habozás nélkül hitet tettem szívbeli óhajom mellett, miszerint saját szememmel kívánnám láthatni Fatime hercegnőt. És ekkor a szószóló a titokzatos méltóságok arckifejezését tolmácsolván kezét jóságosan a fejemre téve megáldott, és elmondta a formulát, amely megerősítette testvérként való felvételemet a Szövetségbe:

– Anima pia¹⁴ – szólított meg, majd arra intett, szilárdan őrizzem meg hitemet, hősiesen álljam a veszedelmeket, és gyakoroljam magam a testvéri szeretetben. Miután a próbaév alatt alaposan felkészítettek rá, letettem eskümet és megfogadtam, hogy lemondok a világról és tévhitéről; és ekkor ujjamra húzták a szövetségi gyűrűt, melybe szövetségünk történetének legszebb fejezetéből a következő sorokat vésték bele:

*A földön, léghen, vízben és a tűzben
hallgatnak rá a szellemek.*

*Vadat riaszt s szelidít tekintete szörnyen,
s az Antikrisztus is reszketve közeleg...*¹⁵

és így tovább.

Kimondhatatlan örömökre már a felvételemnél megvilágosodás ért, ahogyan azt még novícius ko-

runkban kilátásba helyezték. Ugyanis alighogy csatlakoztam a méltóságok útmutatását követve egy tíz fős csoporthoz – ezek a csoportok mindenfelé járták az országot, és egyesülni kívántak a szövetségi sereggel –, egy szempillantás alatt világossá vált számomra vándorlásunk egyik titka: nyilvánvalóan olyan zárandokláshoz csatlakoztam, amely Napkelet felé tartott; látszólag egy meghatározott és egyszeri zárandokúton vettem részt – valójában azonban, fennköltebb és valódi értelemben ez a napkeleti vándorút nem csupán az én utamat és ezt a jelenlegi utazást jelentette: a híveknek és odaadó testvéreknek e zárandokútja szakadatlanul és örökkön-örökké hömpölygött Kelet felé, a Fény hazája felé, folyton-folyvást áramlott időtlen idők óta a fény és a csoda felé, és minden testvérünk, minden csoportunk, sőt egész seregünk és hadjáratunk csak egyetlen egy hullám volt a lelkek örök áramlatában, a szellemek örök törekvésében hazafelé, Napkelet, a Haza irányába. Ez a felismerés fénysugárként cikázott át rajtam, és azonnal megelevenedett szívemben az ige, melyet még noviciátusi évem alatt ismertem meg, és amely mindig csodálatosan tetszett, holott tulajdonképpen fel sem fogtam igazán: a költő Novalis¹⁶ gondolata:

– Hová megyünk hát? Mindig hazafelé.

Kis csapatunk közben felkerekedett, s hamarosan találkozhattunk más csoportokkal is, és mindnyájunkat egyre jobban eltöltött és boldogított az egység és a közös cél érzése. Az előírásoknak megfelelően zárandokokként éltünk, és nem vettünk igénybe egyetlen olyan eszközt sem, amely a pénztől, számoktól és

időtől megszédült világból származott és megfosztotta tartalmától az életet; főképpen olyan masinákat, mint például a vasút, az óra vagy hasonlók. Egy másik, mindenki által betartott alapelvünk pedig arra intett, hogy keressünk fel és imádjunk minden helyet és emléket, amely kapcsolatban áll szövetségünk ősi történetével és hitével. Meglátogattunk minden kegyhelyet és emlékművet, templomot, becses sírhelyet, amely az utunkba akadt, és ünnepeltünk; a kápolnákat és oltárokat virággal díszítettük fel, a romokat dalokkal vagy néma áhitattal köszöntöttük, a holtakról zeneszóval és imával emlékeztünk meg. Eközben gyakran kigúnyoltak és megzavartak a hitetlenek, de az is megesett sokszor, hogy papok áldottak meg és láttak vendégül, vagy gyerekek csatlakoztak hozzánk lelkesen; megtanulták énekeinket, és könnyes szemmel követtek tekintetükkel, amint folytattuk zárandoklásunkat, vagy egy-egy aggastyán elfeledett emlékhelyekhez vezetett el, vagy megismertetett a környék valamely mondájával, vagy ifjak tartottak velünk egy darabon, és arra vágytak, bár csak felvételt nyerhetnének szövetségünkbe. Tanácsokkal láttuk el és beavattuk őket a noviciátus elemi szokásaiba és gyakorlataiba. És történtek csodák; szemünk láttára, avagy tudósítások és legendák alakjában csillantak fel hirtelen. Egy napon – igen csak újonc voltam még akkoriban – teljesen váratlanul közölte valaki, hogy vezetőink sátrában Agramant óriás¹⁷ vendégeskedik, és igyekszik rábírnival vezetőinket, vennénk utunkat Afrika felé, hogy kiszabadítsuk néhány testvérünket a mórok fogságából.